

Aslında eli kalem tutmayan bir öykücüyüm

Koleksiyonerlerin serginin ilk günü eserlerini kapıştığı bir sanatçı Ansen Atilla. Yeni sergisi 'İttifak'ta gerçeklikle fantezi arasında dolaşıyor.

Tuba Parlak S/10-11

Aynı oyunun içindeki düşman kutupların öyküsü

Ansen, 'İttifak' adımı verdiği son kişisel sergisinde yer alan ve gerçekle fantezi dünyası arasında bir gri noktada konumlanan kompozisyonlarının bir çoğunda, iktidar ilişkilerini oyun teması üzerinden karikatürize ederek sorguluyor. Detaylarını gizli tutma ısrarından bir türlü vazgeçmediği bir teknikle zamansız ve mekânsız sahneler yaratıyor. Sanatçı, sergide yer alan toplam dokuz içinde de bir film karesini andıran yahut bir roman sahnesinin görselleştirildiği hissiyatını veren kompozisyonlar üretiyor. Hiçbiri bir film ya da romandan alınmış sahneler olmasa da sinematografik anlatı dilini ve romandaki tasvir kullanımının işleyiş mekanizmasını Ansen'in işlerinde görebilmek mümkün.

Sanatçının 'güç kazanma' veya 'galibiyet uğraşı' temaları üzerine düşünen bütün işlerinde, tekrarlayan motifler üzerinden işlenen 'teslim olma' ya da 'boyun eğme' halleri sivri bir mizahi dille somutlanıyor.

'Kralın Tüm Adamları' (All the King's Men), 'Toplu Adamlar' (Men With Balls), 'Kaçış Planı' (The Escape Plan), 'Missio' ve 'Geri Bildirim' (The Feedback) adlı işlerde oyun olduğu kadar bir savaş simülasyonu olarak okunabilecek zaman geçirme araçlarının betimlendiği sahneler var. 'Kralın Tüm Adamları'nda bu bir av sahnesi, 'Toplu Adamlar'da bu bir bilardo oyunu, 'Missio'da gladyatör dövüşü, 'Geri Bildirim'deyse bir eskrim oyunuyken, 'Kaçış Planı'nda sigaralarını oyun fişi olarak kullanan mahkûmların zar aracılığıyla oynadıkları bir kumar oyunu betimleniyor. Tüm bu işlerde ortak olarak, tasvir edilen eylemin ve bu eylemlerin altında yatan kazanma hırslarının absürtlüğünü vurgulamaya yönelik mizahi detaylar var. Bu mizahi unsurlar yer yer, bilardo masasındaki deliklerin altına gerilen top tutucu filelerin, masa etrafındaki dört adamın vücudunun hangi bölgesine denk geldiği gibi, doğrudan yöntemlerle ifade ediliyor. Bazen de bir kaçış planı belli ki olmayan dört yaşı geçkin mahkûm "ya tutsa" dercesine şanslarını denemesi haline daha dolaylı yoldan bir atıfta bulunuluyor.

Sergide yer alan 'Biat' ve 'Emir Komuta Zinciri' (The Chain of Command) adlı iki işin ortak temasıysa boyun eğme. Tabii ki aynı mizahi detaylar bu işlerde de geçerli. 'Biat' adlı işte ordu komutanının önünde selam duran askerlerin taşıdığı flamalarla komutanın elinde tuttuğu ucu püsküllü yelpaze arasındaki tezat göze çarparken, 'Emir Komuta Zinciri'nde bir köpek tasması zinciriyle aynı temanın parodisi yapılıyor.

İşlerin bu tematik özellikleri düşünüldüğünde sergiye adını veren 'ittifak' kavramının anlamsal açılımları da netlik kazanıyor. 'Bir çıkar ortaklığı üzerinden kurulan güç birliği' anlamıyla 'ittifak', oyun mizanseninde ifade edilen bir araya gelme hallerine işaret ediyor ve birlikte oyun oynamanın bir ittifak biçimi gibi görünmesine rağmen, aslında oyunun içindeki herkesin birbirinin rakibi olduğu gerçeğini vurguluyor.

Ansen'in son kişisel sergisi 'İttifak', Galeri X-ist'te açıldı. 15 Haziran'a kadar devam edecek sergide yer alan dokuz iş, ortak sorgulama alanları ve temalar üzerinden bütünlüklü bir yapı sergiliyor. ■ Tuba Parlak / tubaparlak@aol.com

İşlerin arasındaki tematik bağlar göz önüne alındığında bazılarının üzerine düşünüldüğü dönemlere göre gruplandırılabilirliği izlenimini alıyorum. Yanlış mıym?

- Bu izlenimi veren şey aslında benim üretimsel süreçlerimde tercih ettiğim yol. Belirlediğim bir temanın türevlerini tüketmiyorum. Dolayısıyla her biri birbirinden bağımsız bir şekilde, yani tek başlarına asıldığında anlamından hiçbir şey yitirmeyen ancak bir arada sergilendiğinde de alta yatan tavırdan dolayı bir ortak paydada birleştirilerek yorumlanabilecek işler halini alıyor.

Buradaki bütün işlerinizde öykülemeye dayanan bir kompozisyon var. Bu tercihinizin sebeplerinden bahsederseniz biraz?

- Ben eli kalem tutmayan ya da başka bir deyişle yazıta dönüştürmeyen bir öykü anlatıcısıyım aslında. İmajlarla oynayan bir öykü anlatıcısıyım. Bu tür öyküleyici mizansenleri yaparken aklında uçan imajların büyük çoğunluğundan da benim kişisel tarihimle ilişkisi var. Çocukluğum ansiklopedi karıştırarak geçti. Kim, nerede ne yapmış? Gelişim Ansiklopedisi almıştı babam ve onu yitirerek oynamaktansa bakıp incelemeyi tercih ettim. Burada gördüğünüz sahnelerin çoğu orada gördüğüm sahnelerin yıllar içinde filtrelenecek süzülmesi hali. Tabii sonraki dönemde hayatıma sinema ve roman gibi etmenler girdi ve bu altyapının üzerine eklendi. Bu sergideki işlerden biri adını Ray Bradbury'nin 'Fahrenheit 451' adlı romanından alıyor. Bu roman günümüzde hâlâ geçerliliğini koruyan

sansürlenme meselesine temas eden bir roman ve bu konuyu düşündüğümde zihin o romanın bilgisini çağırıyor. Sonraki aşamada da bu mizansenini oluşturmak için gereken formals araçlar devreye giriyor.

Öğrendiğime göre bu işinizde 'biçimsel araç' olarak elektrik süpürgesi filtresi kullanmışsınız. Bir de motosiklet kaskı görüyorsunuz. Biliyorum tekniğinizden bahsetmeyi sevmiyorsunuz ama belki bir şeyler alırım umuduyla şansımı zorlasam mı?

- Tekniğimden bahsetmiyorum çünkü bu önemli değil. Önemli olan üretimin kendisidir. Ancak elbette resmi oluşturan fırça darbeleri gibi burada da üretimi destekleyecek olan birtakım materyaller var. Bunların bir araya gelmesindeki sebebe o an üretmekte olduğum hikâyemin gerektirdikleri. Ben de bir çocuğun eline aldığı bir objeyi anlamsızca evirip çevirmesi gibi -ki şu anda kendi oğlumda bunu gözlemliyorum- mesela elektrikli süpürge filtresini elimde alıp evirip çeviriyorum. O en sonunda bir şekilde bir yere oturuyor kafamda. Tıpkı çocuğun bir nesneyi alıp aynı şekilde inceledikten sonra alakasız bir başka nesnenin içine oturtması gibi. Jujitsu diye bir dövüş tekniği vardır. Bunun uzmanı olan adamlar bir anda masanın üzerinde bulduğu alakasız bir aracı bir silaha dönüştürebilir. Mesela işte kalemi alıp adamın kalbine batırır. Biraz buna biraz da çocuğun objeleri keşfine benzer bir durum.

Bu türlü bir keşif odaklı süreçte çalıştığınıza göre 'bu iş bitti' dediğiniz an ne zaman?

- Aslında hiçbir zaman. Zor kaldırıyorum kendimi işin başından. Bıraksalar sonsuza kadar onunla uğraşacağım. Zaten sanatçı bu 'bitti' anına karar verebildiği an sanatçı oluyor. "Tamam artık abartma yoksa bu Ansen işi olmaktan çıkacak" diyorum kendime. Bunu size zaman öğretiyor. Yani 2004'te yaptığım bir işe bakıp 'keşke biraz daha destekleseymişim,' dediğim de oldu, "Keşke bu kadar yüklenmeseymişim" dediğim işlerim de... Buradaki en büyük tuzak anlatımcı bir sanatçı olmamanın getirdiği engeller. Çünkü buradaki figürlere mikrofon uzatıp "Sen ne yapıyorsun arkadaş" diye sorma şansınız yok. Onların size bir şey ifade etmesi gerekiyor. Çünkü durağanlıktan ziyade bir hareketlilik ve o hareketin altına katmanlanacak anlamlar ve kurgular peşindeyim.

Peki, işler buraya geldi asıldı ve siz son halini gördünüz. "Tamam bunlar bitmiş, bu iş olmuş" diyebiliyor musunuz şu an?

- Kesinlikle. Ama bunu bir böbürlenme gibi düşünmeyin. Zira bu benim altıncı kişisel sergim ve artık nihayet bunu diyebiliyorum. Çünkü bu işleri ben gerçekten çok zorlayıcı koşullarda ürettim. Zorlayıcı koşullar derken de kastettiğim yanlış anlaşılmasın. 'Mikroskobik' serimi bu senenin başında bitirdim ve çok yorgundum. Bu arada oğlum doğdu ve o artık emekliyor ve saldırıyor eşyalarıma. Böyle bir ortamın içinde daha hızlı kararlar alınamıyordum. Bunu gördüm. Bu açıdan da bu sergimdeki genel tavır bir önceki sergilerime göre çok daha olgun ve dozajında buluyorum.

Fahrenheit 451, 105x205, 2013

Ray Bradbury'nin aynı adlı romanından ilhamını alan bu işte kitapların yakıldığı bir üst-denetim faaliyeti resmediliyor. Ancak muzır neşriyatı yok etmekten sorumlu kişilerin aslında onları okuduğunu görüyoruz.

The Missing Link, 101x245, 2013

Evrimdeki kayıp halka fikrine gönderme gibi duran bu iş aslında evrim müzesini gezmekte olan bir grup rahibinin içindeki 'en zayıf halkayı' betimliyor.

The Feedback, 81x180, 2013

Ansen'in son sergisindeki işlerin çoğuna hâkim olan oyun temasına dair en keskin işlerden biri olan bu çalışmasında üzeri örtülü şiddet formuna dair çok net bir betimleyicilik söz konusu.

